

**HET
SAENREDAM**
MAVO - HAVO

Anti-pestprotocol

2023

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Wat verstaan we op Het Saenredam onder pesten?	2
3. Wat doen we om pesten te voorkomen?	2
3.1 De Gouden Weken	2
3.1.1 21e-eeuwse vaardigheden.....	2
3.1.2 Cylcisch werken.....	3
3.1.3 Deep democracy.....	3
4. Wat doen we als er sprake van pesten is?	3
4.1 De No Blame methode.....	3
4.2 Repressieve maatregelen	4
5. Ondersteuning aan slachtoffer en/of dader	5
6. Literatuur	5
7. Bijlagen	5
7.1 Bijlage 1: De Gouden Weken	5
7.2 Bijlage 2: Vroegsignaleringsdocument.....	39
7.3 Bijlage 3: No Blame methode	40
7.4 Bijlage 4: Beleidsmaatregelen m.b.t. straffen.....	43

1. Inleiding

In dit anti-pestprotocol staat beschreven wat we op Het Saenredam verstaan onder pesten en wat we ertegen doen.

2. Wat verstaan we op Het Saenredam onder pesten?

Pesten is herhaald, psychisch en/of fysiek geweld van een leerling of een groep leerlingen tegen één of meer andere leerlingen, die niet (meer) in staat is/zijn om zichzelf te verdedigen. Er is duidelijk sprake van ongelijkheid in macht, kracht of sociale status. Het gebeurt met opzet.

Dit verschilt van plagen. Plagen gebeurt meer incidenteel en vanuit gelijkheid.

3. Wat doen we om pesten te voorkomen?

Het fundament van een fijne schooltijd ligt in de onderbouw. Daarom werken we in klas 1 en 2 actief aan positieve groepsvorming. In positieve groepen voelen leerlingen zich medeverantwoordelijk voor de groep, tonen zij respect voor anderen en andere meningen en wordt gemotiveerd samengewerkt aan groepsdoelen (Van Engelen, 2015). Leerlingen hechten zich veilig aan elkaar. Dat geeft veerkracht en zelfvertrouwen.

3.1 De Gouden Weken

In bijlage 1 leest u 'De Gouden Weken'. Dit is een gids voor mentoren en docenten waarin beschreven wordt welke groepsvormende activiteiten plaatsvinden. Dit document wordt jaarlijks geactualiseerd.

3.1.1 21e-eeuwse vaardigheden

Bij de activiteiten die horen bij 'De Gouden Weken' wordt tevens een beroep gedaan op de leerlingen om de 21^e eeuwse vaardigheden te ontwikkelen. Samenwerken, communiceren, zelfregulering en sociale en culturele vaardigheden zijn voorbeelden van 21^e eeuwse vaardigheden.

3.1.2 Cyclisch werken

Sinds 2021 werken we op Het Saenredam aan het vergroten van eigenaarschap bij leerlingen en aan het krijgen van overzicht op de ontwikkeling van leerlingen. Dit noemen wij 'cyclisch werken'. Hieronder verstaan we het planmatig en doelgericht werken aan het versterken van brede vaardigheden van leerlingen, waarbij leerlingen, ouders en het team betrokken zijn. De activiteiten bestaan uit 2 onderdelen:

1. Mentoren maken drie keer per jaar een overzicht van de ontwikkeling op prestaties, welbevinden, gedrag, aanwezigheid en gezondheid. Dit noemen wij het 'vroegsignaleringsdocument' (zie bijlage 2). Wij krijgen zo zicht op de ontwikkeling bij individuele leerlingen, klassen of jaarlagen.
2. Mentoren werken met de klas aan groepsdoelen en aan individuele doelen in De Gouden Weken op basis van waarden die de groep belangrijk vindt.

3.1.3 Deep democracy

Het Saenredam is een Deep Democracyschool. Deep Democracy is een gedachtegoed dat organisaties, groepen en individuen helpt om besluiten te nemen en verschillen te overbruggen. Medewerkers en leerlingen leren vrijmoedig te spreken en openhartig te luisteren. In de verschillende fases van 'De Gouden Weken' worden werkvormen van Deep Democracy toegepast.

4. Wat doen we als er sprake van pesten is?

Er komt een signaal binnen van pesten. Dit kan van een leerling zelf, een medeleerling, van een ouder of een medewerker komen.

De mentor is het eerste aanspreekpunt. Hij/zij gaat in gesprek met het slachtoffer. De mentor bepaalt en communiceert, eventueel na het raadplegen van de anti-pest coördinator/leerling coördinator, het vervolgtraject. Hij/zij kan vervolgens kiezen tussen twee verschillende strategieën: de No Blame Methode of repressieve maatregelen.

4.1 De No Blame methode

De No Blame methode is in essentie een aanpak om pesten te laten ophouden. Hoewel er veel wordt ingezet op het voorkomen van pesten, moet er ook een goed antwoord zijn op situaties waarbij preventie niet meer toereikend is. De No Blame aanpak is het

effectieve antwoord hierop. De methode is oplossingsgericht en is bewezen effectief. Om die reden past deze aanpak bij de visie van Het Saenredam.

Er zijn drie basisprincipes:

- Het pesten moet stoppen;
- Iedereen is verantwoordelijk, iedereen heeft invloed;
- Niemand wordt gestraft.

De No Blame methode staat beschreven in bijlage 3.

Voor het inzetten van deze methodiek is toestemming van zowel ouder(s)/verzorger(s) als van de gepeste leerling nodig. Daarna voert de mentor, eventueel onder begeleiding van de anti-pest coördinator/leerling coördinator, de gesprekken. De mentor koppelt de resultaten een week na het uitvoeren van de methode aan de ouder(s)/verzorger(s) terug en noteert de opbrengst in het Leerlingvolgsysteem van Magister.

4.2 Repressieve maatregelen

Er kan bij de melding van pesten gekozen worden voor repressieve maatregelen. Ook kan de keuze voor repressieve maatregelen volgen als leerling en/of ouder(s)/verzorger(s) geen toestemming geven voor het uitvoeren van de No Blame Methode.

Op basis van het gesprek dat de mentor met het slachtoffer heeft gevoerd, in overleg met de anti-pest coördinator/leerling coördinator en/of de afdelingsleider, volgen stappen die staan beschreven in het document 'beleidsmaatregelen m.b.t. straffen' (zie bijlage 4). Dit kan bijvoorbeeld gaan om een interne time-out dag, schorsen en kan zelfs leiden tot een voorstel aan het College van Bestuur tot verwijdering van school.

Ook hier noteert de mentor en/of leerling coördinator in het leerlingvolgsysteem van Magister wat er gebeurd is en wat de consequenties zijn.

5. Ondersteuning aan slachtoffer en/of dader

Zowel voor het slachtoffer als de pester, kan interne of externe ondersteuning ingeschakeld worden. Hierbij kan gedacht worden aan de inzet van het Jeugdteam, Schoolmaatschappelijk Werk of gesprekken met de Coördinator Ondersteuning en Begeleiding op school. De ondersteuning buiten school kan alleen aangeboden worden als ouder(s)/verzorger(s) toestemming geven.

6. Literatuur

Engelen van, R. (2015). Grip op de groep. Amersfoort, Nederland: Thieme Meulenhoff

7. Bijlagen

7.1 Bijlage 1: De Gouden Weken

Positieve groepsvorming op Het Saenredam

Gids voor mentoren en docenten

HET
SAENREDAM

- *Groepsvormende activiteiten bij de 21^e-eeuwse vaardigheden*
- *Tips voor mentoren en docenten*
- *Cyclisch werken met groepsdoelen*
- *Ouders en verzorgers betrekken*
- *jaarplanning mentoractiviteiten en – thema's*

**WERK IN
UITVOERING**

Inhoud

1. Werken aan positieve groepsvorming	3		
Waarom?			
Onze doelen			
2. Activiteiten in het kader van positieve groepsvorming	4		
3. 21 ^e -Eeuwse vaardigheden per groepsvormingsactiviteit	9		Vaardigheid
<i>samenwerken</i>	10		
<i>Vaardigheid communiceren</i>		11	
<i>Vaardigheid zelfregulering</i>			12
<i>Sociale en culturele vaardigheden</i>		13	
4. Cyclisch werken aan groepsdoelen	14		
Wat is cyclisch werken?			
Werken met groepsdoelen			
Wat is belangrijk in de klas? – activiteit ‘Waardenspel’ (1 lesuur)		15	
Activiteit ‘Groepsdoelen bepalen’		17	
Groepsplan		19	
5. Deep Democracy toepassen bij werken met het groepsplan	21		
Verkennde gesprekken met behulp van Deep Democracy-werkvormen			
Besluiten nemen met behulp van Deep Democracy-werkvormen		22	
Evalueren met behulp van Deep-Democracy-werkvormen: hoe staan we ervoor?		23	
6. Tips voor mentoren en docenten	24		
7. Ouders en verzorgers betrekken	26		
8. Jaarplanning	27		
Bronnen			

1. Werken aan positieve groepsvorming

Waarom?

Op Het Saenredam werken we actief aan positieve groepsvorming. In positieve groepen voelen leerlingen zich medeverantwoordelijk voor de groep, tonen zij respect voor anderen en andere meningen en wordt gemotiveerd samengewerkt aan groepsdoelen (Van Engelen, 2015). Leerlingen hechten zich veilig aan elkaar. Dat geeft veerkracht en zelfvertrouwen en maakt leren en exploreren mogelijk.

In groepen met negatieve normen is vaak voortdurend een strijd om de macht gaande. Groepsleiders krijgen niet vanuit natuurlijk overwicht de leiding, maar dwingen de macht af. Daardoor besteden overige leerlingen in negatieve groepen hun energie aan het beschermen van hun eigen veiligheid. Zij komen niet voldoende tot leren en exploreren.

Onze doelen

In een aantal werkbijeenkomsten heeft het mentorenteam van klas 1 en 2 gewerkt aan een programma voor positieve groepsvorming. Het betreft werk in uitvoering. Het doel: op Het Saenredam zijn we uit op het ontstaan van positieve groepen waarin geleerd en gewerkt kan worden....bovendien willen we leerlingen leren hoe ze zelf kunnen bijdragen aan het ontstaan van een positieve groep, nu en in de toekomst. In de fasen van groepsvorming ('forming') en de fase waarin normen en rollen worden vastgelegd ('norming') zijn onze doelen in de begeleiding van de groep:

Forming; In de klas...

- is veiligheid door duidelijkheid over praktische zaken: spullen, vakken, gebouw, tijden, schoolregels
- kennen leerlingen elkaar, de mentor en de juniorcoach;
- weten leerlingen welke verschillen er zijn binnen de groep;

Norming; in de klas...

- is overeenstemming over wat belangrijk is in de groep (waarden)
- is overeenstemming over welk gewenste gedrag daarbij past;
- wordt door iedereen gewerkt aan het gewenste gedrag;
- mogen leerlingen elkaar begrenzen bij ongewenst gedrag; zij maken hierover afspraken;
- worden verschillen gerespecteerd

2. Activiteiten in het kader van positieve groepsvorming

De mentor kiest activiteiten die uitgevoerd worden in de mentorles.

Activiteit: Op één lijn staan - I	Doel: kennismaking	Tijd: 15-30 minuten
Instructie	Ga op één lijn staan, in de juiste volgorde, bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Alfabetische volgorde voornaam - Huisnummer - Woonafstand van school - Geboortedatum - Leeftijd - Schoenmaat 	
Benodigdheden	Klaslokaal, tafels opzij	
Observer (mentor/docent)	leidingnemen en volgen, is er overleg, hoe?	
Nabespreken	Hoe ging dat? Waardoor lukte het? Nam iemand leiding? Hoe was dat? Doe nog een keer: kan iemand anders ook de leiding nemen? Wat doe je als het even misgaat? Hoe zeg je dat? Wat vraagt dat van jullie?	

Activiteit: Op één lijn staan - II	Doel: kennismaking	Tijd: 15-30 minuten
Instructie	Ga op één lijn staan, op volgorde van schouderhoogte, van hoog naar laag. <i>Verdeel de rij in gelijke groepen van ongeveer 7 leerlingen.</i> Zet als groepje tegelijk een stap naar voren, zonder praten en zonder een teken te geven. <i>Lukt niet? Herhalen.</i> Doe het nu met je ogen dicht. Overleg nu één minuut in je groepje hoe je dit kunt aanpakken. <i>Herhaal</i>	
Benodigdheden	Klaslokaal, tafels opzij	
Observer (mentor/docent)	leidingnemen en volgen, is er overleg, hoe?	
Nabespreken	Hoe ging dat? Waardoor lukte het? Wat maakte het moeilijk? Hoe maak je iets aan elkaar duidelijk? Wat heb je nodig om goed samen te kunnen werken? Wat kun je daarvan onthouden voor als we komend jaar samen gaan werken?	

Activiteit: Join me if...	Doel: kennismaken	Tijd: 15 minuten
Instructie	Kom in een kring staan. Zorg dat je elkaar kunt zien. Stap om beurten naar voren. Iedereen doet dat een keer. Je kiest zelf de beurt. Zeg je naam en vertel iets over jezelf wat anderen nog niet van je weten. Iedereen die bij zichzelf	

	<p>(een beetje) herkent wat jij vertelt stapt even naar voren, de kring in. We ontdekken zo wat uniek is aan jou in deze groep en wat we van elkaar herkennen.</p> <p>Denk eerst even na over wat je wilt vertellen. Ik geef een voorbeeld: <i>Ik ben .. en ik houd erg van pannenkoeken.</i></p> <p><i>Houd er met het kiezen van het voorbeeld rekening mee dat je de toon zet: hoe open zijn we?</i></p>
Benodigheden	Klaslokaal, tafels opzij.
Observer (mentor/docent)	Let op of iedereen de beurt heeft genomen. Nodig uit om naar voren te stappen.
Nabespreken	<p>Wat werd veel herkend? Wat was uniek? Hoe is het als je iets zegt dat herkend wordt of dat juist niet herkend wordt? Hoe zou iemand zich daarbij kunnen voelen in de groep? Wie heeft dat wel eens meegemaakt?</p> <p>Hoe is het om iets hardop te zeggen in de kring? Wie herkent dat? Wie denkt daar nog iets anders bij?</p>

Activiteit: Waarhedenspel	Doel: kennismaken	Tijd: 10 minuten
Instructie	<p>Vorm groepjes van 3-4 leerlingen en zorg dat je elkaar kunt aankijken binnen je groepje. Zorg bij het vormen van de groepjes ervoor dat je in een groepje terecht komt waarvan je nog niemand kent. Ieder groepslid schrijft voor zichzelf twee waarheden en één leugen op. Vervolgens ga je om en om je naam noemen en de drie dingen die je hebt opgeschreven. De andere groepsleden raden welke twee de waarheden zijn en welke van de drie de leugen is.</p> <p><i>Houd er rekening mee dat leerlingen elkaar nog niet kennen van o.a. basisschool en/of sport (zodat leugens en waarheden nog niet bekend zijn)</i></p>	
Benodigheden	Klaslokaal, tafels in groepjes, pen en papier	
Observer (mentor/docent)	Let op of iedereen de beurt heeft genomen.	
Nabespreken	Wat heb je geleerd/ van elkaar geleerd? Hoe was het om te 'liegen' binnen je groepje? Wat vind je van liegen? Doe je dat wel eens?	

Activiteit: Blinddoekenspel	Doel: vertrouwen ontwikkelen	Tijd: 10 minuten
Instructie	<p>Vorm tweetallen en blinddoek één van de twee. De niet geblinddoekte leerling checkt of de geblinddoekte leerling niets meer ziet. De niet geblinddoekte leerling begeleidt de geblinddoekte leerling door de ruimte met een gesproken instructie.</p>	
Benodigheden	Grote, open, veilige ruimte. Route/ parcours (met obstakels). Blinddoeken.	
Observer (mentor/docent)	Observer of het veilig gaat en of de juiste instructie gegeven wordt.	
Nabespreken	Hoe voelde het om blind op iemand te moeten vertrouwen/ om begeleid te worden? Hoe was het om de instructie te geven/ om te begeleiden? Wat gaf een veilig gevoel? Wat maakt het spannender?	

Activiteit: In de knoop, uit de knoop	Doel: samenwerken	Tijd: 15 minuten
--	--------------------------	-------------------------

Instructie	<p>Leerlingen gaan in een kring schouder aan schouder staan met de ogen dicht. Leerlingen strekken hun armen voor zich uit en pakken de handen van andere vast. Leerlingen openen hun ogen en ontwarren de knoop zonder elkaars handen los te laten.</p> <p><i>Niet corona-proof</i></p>
Benodigheden	Open ruimte
Observeer (mentor/docent)	Observeer hoe de rollen verdeeld zijn binnen de groep. Wie neemt de leiding? Wie laat zich als een speelbal verplaatsen en uit de knoop halen?
Nabespreken	<p>Wat ging er goed? Wat kan er beter? Welke rol nam je zelf in binnen de groep? Wat vond je prettig? Wanneer lukte het niet?</p> <p>Boodschap na afloop die je kunt toevoegen: je hebt elkaar binnen de klas nodig de rest van het schooljaar; hoe kunnen we ervoor zorgen dat we niet met elkaar in de knoop raken? Wat doen we als we wel in de knoop raken? Welke regels en afspraken kunnen we hieraan verbinden?</p>

Activiteit: Spinnenweb	Doel: kennismaken	Tijd: 15 tot 20 minuten
Instructie	<p>De groep staat in een kring. De docent geeft de instructie. Van het bolletje wol wordt een spinnenweb gemaakt. Als je het bolletje aangegoid krijgt, beantwoord je vraag (of meerdere) die vooraf wordt gesteld. Vragen kunnen bijvoorbeeld zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is je naam? - Hoe voel je je? (Inchecken) - Wat heb je voor ontbijt gehad? - Wat is je hobby? - Etc. <p>Iedereen in de groep moet het bolletje wol hebben gekregen.</p> <p>Optioneel: je onthoudt het antwoord van degene van wie je het bolletje hebt gehad. Als iedereen is geweest, gaat de draait terug en moet je dus ook het antwoord vertellen van degene naar wie je gooit.</p>	
Benodigheden	Bol wol	
Observeer (mentor/docent)	Begin als begeleider als eerst. Zo geef je het voorbeeld.	
Nabespreken		

Activiteit: Interview	Doel: kennismaken	Tijd: 20 tot 30 minuten
Instructie	<p>Leerlingen zitten twee aan twee naast elkaar. De leerlingen krijgen 3 minuten de tijd om elkaar vragen te stellen. De beurten onderling mogen door elkaar lopen. Zijn de 3 minuten om? Dan krijgen de leerlingen 15 seconden de tijd om de ander voor te stellen aan de klas. Leerlingen blijven tijdens het presenteren op hun plek zitten. Een leerling presteert dus de andere leerling.</p> <p>Opmerking: het is interessant als onbekende leerlingen naast elkaar zitten.</p> <p>Optioneel: tijdens de voorstelronde in de klas, mag iemand uit de klas nog een vraag stellen aan degene waar de presentatie over gaat. Dus: 'Pietje speelt piano', vraag van een andere leerling: 'Heb je zelf een piano?'.</p>	
Benodigheden	Klaslokaal, optioneel: de opdracht op het bord schrijven, zodat er geen onzekerheid tijdens de opdracht is.	
Observer (mentor/docent)	Zorg dat het rustig blijft. Er mag enthousiasme zijn, maar het moet niet te gek worden. Je loopt dus rond en kijkt ook of iedereen met elkaar in gesprek is. Anders help je ze op gang.	
Nabespreken	Wat werd veel herkend? Wat was bijzonder? Wat was iets wat je nog nooit had gehoord? Wat viel je op? Wat kwam het meeste naar voren? Hoe is het als iemand iets over jou verteld? Wie herkent dat?	

Activiteit: stoelenspel	Doel: samenwerken	Tijd: 15 minuten
Instructie	<p><i>Bereid voor: zet circa 15 stoelen middenin het lokaal. Ze hoeven niet netjes te staan.</i></p> <p>Verdeel de klas in tweeën. Groep A observeert. Groep B wordt onderverdeeld in vier groepen, die elk in een hoek van het lokaal gaan staan. Geef nu elke groep een opdracht op papier, die op signaal van de begeleider door ieder subgroeplid gezien moet worden, maar niet hardop gelezen mag worden. De opdrachten op papier zijn:</p> <p><i>Zet alle stoelen op de kop</i> <i>Zet alle stoelen bij het raam</i> <i>Zet alle stoelen bij de deur</i> <i>Maak een kring van alle stoelen</i></p> <p>Geef nu groep A de opdracht om op te letten wat er gebeurt in de groep bij het uitvoeren van de activiteit door de subgroepen van groep B.</p> <p>Geef het signaal voor het lezen van de opdrachten. Wacht even, je geeft zo gelegenheid om afspraken te maken binnen de subgroepen (maar dat meld je niet). Geef het signaal om te starten.</p>	
Benodigheden	Klaslokaal, tafels tegen de muren opzij.	
Observer (mentor/docent/groep A)	Wat gebeurt er op het moment dat de groepen tegenwerking ervaren? Wie volhardt? Wie wacht af? Werd er overlegd binnen de subgroepen of tussen de subgroepen?	
Nabespreken	Vraag aan de observanten van groep A wat er gezien is. Vraag of groep B dat herkent. Een oplossing voor de opdracht is: werk als grote groep samen en doe de opdrachten na elkaar. Deze oplossing hoef je nog niet te geven. Laat eventueel de groepen A en B wisselen: A gaat nu in subgroepen de opdracht uitvoeren. Ook zij krijgen tijd om binnen de subgroep of als grote groep te overleggen.	

Activiteit: waardenspel	Doel: samenwerken, overleggen	Tijd: 1 lesuur
Instructie	Zie hoofdstuk 'cyclisch werken met groepsdoelen' en bijbehorend leerlingboekje	
Benodigdheden	Waardenkaartjes, meerdere sets per klas (circa 5 of 6 leerlingen per set). Er worden zes sets gekopieerd en geplastificeerd. Ze worden bewaard in de werkruimte van de leerlingcoördinator. Schrijf op het bijbehorende planblad wanneer je de sets nodig hebt, zodat collega's niet misgrijpen. Kleine post-its, 3 per leerling.	
Observer (mentor/docent)		
Nabespreken		

Activiteit: werken met groepsdoelen	Doel: samenwerken, overleggen	Tijd: 1 lesuur (doelen kiezen). Onderhoud: geregeld kort bevragen hoe het gaat of herhalingsmeting doen gedurende een aantal weken.
Instructie	Zie hoofdstuk 'cyclisch werken met groepsdoelen' en bijbehorend leerlingboekje. Voer deze activiteit uit nadat groepswaarden zijn vastgesteld.	
Benodigdheden	Zie werkboekje. Gebruik ook het groepsplan, zie volgende activiteit. Verspreid het ingevulde plan onder docenten die lesgeven aan de klas.	
Observer (mentor/docent)		
Nabespreken	Door docenten en mentor! Vraag doel(en) te noemen. Wie ziet verbetering? Waardoor komt dat? Meet de verbetering met een schaalvraag (mentor). Wat kan er nog beter? Wat kan nog meer helpen? Waarom gaat het jullie zeker lukken?	

Activiteit: Groepsplan met doelen en streefcijfer per doel	Doel: doelen stellen met groep	Tijd: 30 minuten
Instructie	Zie hoofdstuk 'cyclisch werken met groepsdoelen' en bijbehorend leerlingboekje. Voer deze activiteit uit nadat groepswaarden zijn vastgesteld.	
Benodigdheden	Zie werkboekje. Gebruik ook het groepsplan, zie volgende activiteit. Verspreid het ingevulde plan onder docenten die lesgeven aan de klas.	
Observer (mentor/docent)		
Nabespreken		

Activiteit:	Doel:	Tijd:
Instructie		
Benodigdheden		
Observer (mentor/docent)		
Nabespreken		

3. 21e-eeuwse vaardigheden per groepsvormingsactiviteit

Bij de activiteiten die op de vorige pagina's beschreven zijn, wordt een beroep gedaan op 21^e-eeuwse vaardigheden. Per activiteit is hieronder aangevinkt welke vaardigheden dat zijn. Hierbij beperken we ons in eerste instantie tot de 21^e-eeuwse vaardigheden *samenwerken, communiceren, zelfregulering en sociale & culturele vaardigheden*. We breiden de inventarisatie later uit.

De beheersing van 21^e-eeuwse vaardigheden verloopt in fasen:

verwerven: instructie, begeleide inoefening

inslijpen: veel terug laten komen in diverse opdrachten

borgen: zonder moeite oproepbaar maken

transfer: toepassing in nieuwe contexten

slo • nationaal expertisecentrum
• leerplanontwikkeling Kennisnet

Net als bij de vakleerstof is het bij onderwijs in 21e-eeuwse vaardigheden noodzakelijk dat leerlingen instructie krijgen, voldoende kunnen oefenen, fouten kunnen maken, feedback tijdens de taak krijgen en evalueren.

Vaardigheid: samenwerken

Activiteit →		Op één lijn staan - I	Op één lijn staan - II	Join me if ...	Waardenspel	Blijnddoekenspel	In de knoop uit de...	Sinnenweb	Interview	stoelenspel	Waardenspel	Groepsdoelen kiezen																														
Communiceren	Communiqueert effectief (specifiek: luisteren, observeren, duidelijk spreken, reageren, overleggen)	x			x	x	x		x																																	
	Vraagt en geeft hulp en feedback, staat open voor hulp en feedback	x				x	x		X																																	
Taakuitvoering en (team)rollen	(h)erkent verschillende rollen bij zichzelf en anderen en benut deze in de samenwerking					x	x																																			
	Houdt zich aan afspraken					x	x		x																																	
	Stelt zich verantwoordelijk op t.a.v. zowel de eigen bijdrage, het groepsproces als het te bereiken doel	X				x	x	x		x																																
Organiseren	Kan een proces inrichten om een gezamenlijk doel te bereiken	x				x	x		x																																	
	Onderhandelt en maakt afspraken met anderen in een team						x		x																																	
Werken in een team en houding	Ondersteunt en begeleidt anderen	x				x	x																																			
	Functioneert in heterogene groepen						x		x																																	
	Heeft een positieve en open houding t.a.v. andere ideeën					x	x	x		x																																
	Heeft respect voor verschillen					x				x																																
	Wil samen met anderen tot een goed resultaat komen	X					x	X		x																																
	Heeft vertrouwen in de eigen capaciteiten					x	x		x																																	

Vaardigheid: zelfregulering

Activiteit →		Op één lijn staan - I	Op één lijn staan - II	Join me if...	Waarhedenspel	Blinddoekenspel	In de knoop uit de ...	spinnenweb	interview	stoelenspel	waardenspel	groepsdoelen											
Oriënteren	Kan een taak in verband brengen met eerdere ervaringen				x																		
	Kan aangeven wat het belang van een taak is voor zichzelf of voor het bereiken van een bepaald doel																						
	Kan de moeilijkheidsgraad van een taak of de kans op succes voor zichzelf inschatten								x														
Doelen stellen	Kan realistische (leer)doelen formuleren																						
Strategisch plannen	Kan een realistische planning opstellen om de geformuleerde (leer)doelen te bereiken																						
	Weet dat er verschillende (leer)strategieën zijn en kan bepalen welke strategieën passen bij de geformuleerde (leer)doelen																						
	Kan de (leer)omgeving structureren zodat deze het uitvoeren van de (leer)taak optimaliseert																						
Zelfcontrole	Kan afhankelijk van de situatie en tussenresultaten (leer)strategieën en/of doelen aanpassen om zichzelf bij te sturen								x														
Zelfbeoordeling	Kan de eigen prestatie evalueren in relatie tot de geformuleerde (leer)doelen																						
	Kan de eigen aanpak toelichten en de eigen prestatie daarmee in verband brengen								X														
	Kan de eigen prestatie evalueren in relatie tot de eigen verwachtingen								x														
	Kan de eigen prestatie toeschrijven aan zichzelf en/of aan andere factoren								x														
	Kan aangeven hoe de eigen prestatie invloed heeft op een vervolgtask								x														

4. Cyclisch werken met groepsdoelen

Wat is cyclisch werken?

In de afgelopen jaren hebben we op een nieuwe manier gewerkt aan het vergroten van eigenaarschap bij leerlingen en aan het krijgen van overzicht op de ontwikkeling van leerlingen. In school is dit “cyclisch werken” gaan heten. Onder “cyclisch werken” verstaan we het planmatig en doelgericht werken aan het versterken van brede vaardigheden van leerlingen, waarbij leerlingen, ouders en het team betrokken zijn. Grofweg bestaan onze activiteiten uit twee onderdelen:

1. Mentoren volgen alle leerlingen uit de klas elke periode op de brede ontwikkeling, door op basis van alle beschikbare informatie en bronnen een inschatting te maken. In de leerlingbespreking worden de resultaten gedeeld en besproken. We krijgen zo zicht op de positieve ontwikkeling en op eventuele stagnatie bij individuele leerlingen, klassen of jaarlagen. We kijken naar de ontwikkeling op prestaties, welbevinden, gedrag, aanwezigheid en gezondheid.
2. Mentoren werken met de klas aan groepsdoelen en aan individuele doelen. Hiervoor gebruiken we vanaf nu twee aparte leerlingwerkboekjes. In deze handleiding zoomen we in op het werken met groepsdoelen.

Werken met groepsdoelen

Hieronder zijn de stappen voor het cyclisch werken met groepsdoelen en groepsplan, startend vanuit een waardenverkenning met de groep, beschreven. De stappen zullen als losse activiteiten ook in hoofdstuk 2 beschreven worden, met de uitwerking in de 21^e-eeuwse vaardigheden. Dat is nog werk in uitvoering. Voor de leerlingen is er een leerlingboekje.

Wat is belangrijk in de klas? – activiteit ‘Waardenspel’ (1 lesuur)

Instructie door de mentor:

Met dit spel komen we erachter wat we echt belangrijk vinden in de klas. We zien ook dat we verschillen. We gaan de stappen één voor één doen. Ik leg dus steeds eerst de volgende stap uit, voordat we doorgaan.

- Maak een groep van 5 of 6 leerlingen
- Leg de kaartjes met ‘waarden’ op tafel. Waarden zijn dingen die je belangrijk kunt vinden. Voorbeelden zijn: ‘plezier’ of ‘vertrouwen’.
- Bekijk alle kaartjes en kies zelf **drie waarden** die jij in de klas het belangrijkste vindt. Zeg ze niet hardop en wacht tot ik zeg dat je op jouw belangrijkste waarden een geeltje mag plakken. Zo kiest iedereen echt zelf. Alle antwoorden zijn goed.
- Als iedereen geplakt heeft leggen jullie de kaartjes waar niets op geplakt is even opzij.
- Maak van alle kaartjes waar één of meerdere geeltjes op zitten **drie groepen**: welke woorden horen een beetje bij elkaar? Praat daarover met elkaar, leg uit. Een voorbeeld: iemand kan vinden dat ‘aandacht’ en ‘betrokkenheid’ bij elkaar horen, ze zijn een beetje familie van elkaar.
- Kies van **elke groep woorden** nu het **belangrijkste woord**: zo kiezen jullie drie hoofdwaarden.
- Jullie hebben nu drie waarden gekozen. Schrijf die op het blad dat je gekregen hebt.
- We kijken nu wat de verschillende groepen hebben gekozen en welke set van drie waarden het best past bij onze klas.

Tip voor de mentor: zie hoofdstuk 7 over het toepassen van Deep Democracy bij de laatste stap van besluitvorming in de groep over de waarden.

veiligheid	betrokkenheid	aandacht
geluk	duidelijkheid	eerlijkheid
geduld	gelijkwaardigheid	humor
openheid	plezier	rechtvaardigheid
respect	acceptatie	vriendelijkheid
verantwoordelijkheid	vertrouwen	vrijheid
zelfstandigheid	zorgzaamheid	resultaat
groei	succes	steun

Activiteit: Groepsdoelen bepalen (1 lesuur)

Instructie door de mentor:

We gaan nu samen bepalen wat we precies willen bereiken in deze klas.

- Maak een groepje van 4 leerlingen
- Kijk naar de drie klassenwaarden. Jullie gaan zinnen kiezen die daar goed bij passen en die aangeven wat jullie in de klas willen terugzien van jezelf en van anderen.
- Leg de kaartjes op tafel
- Kies de **drie** zinnen die jij op dit moment voor de klas het belangrijkste vindt
- Leg aan de anderen uit waarom je dat vindt. Luister naar wat anderen vinden.
Kies met elkaar daarna de **drie** zinnen uit die jullie **SAMEN** het belangrijkste vinden
- We kijken wat er uit de verschillende groepjes komt: welke zinnen, doelen, vinden we samen nu het belangrijkste?
Tip voor de mentor: zie hoofdstuk 7 over het toepassen van Deep Democracy bij de laatste stap van besluitvorming in de groep over de doelen.

De gekozen doelen (1-3) zet de mentor in het groepsplan. Dit document stuurt de mentor naar alle docenten.

We leggen zelf onze spullen op tafel aan het begin van de les	We zitten op de juiste plek	We zorgen voor een rustige werksfeer
We laten elkaar met rust, verschil mag er zijn	We luisteren naar de uitleg van de docent	We beginnen met zelfstandig werken zodra de docent dat zegt
We houden vol en zetten door tijdens de les	We zijn vriendelijk naar elkaar en helpen elkaar	

Groepsplan

Klas		Handelingsperiode ☐ september – oktober ☐ november – december - januari ☐ februari – maart - april ☐ mei – juni - juli	 HET SAENREDAM <small>MAVO - HAVO</small>
Mentor			

Wij focussen op...	<p style="text-align: center;">Goed voorbereid</p> ☐ We leggen zelf onze spullen op tafel aan het begin van de les ☐ We zitten op de juiste plek <p style="text-align: center;">Goed aan het werk</p> ☐ We luisteren naar de uitleg van de docent ☐ We beginnen met zelfstandig werken zodra de docent dat zegt ☐ We houden vol en zetten door tijdens de les ☐ We zorgen voor een rustige werksfeer <p style="text-align: center;">Goed voor elkaar</p> ☐ We laten elkaar met rust, verschil mag er zijn ☐ We zijn vriendelijk naar elkaar, we helpen elkaar <p style="text-align: center;">Overige</p> ☐
Het helpt, als wij zelf	

Het helpt, als docenten....																															
We kunnen meten hoe het gaat. We zijn dan tevreden met het cijfer	<p><i>Iedere leerling geeft een streefcijfer. Het gemiddelde wordt hieronder genoemd. Het geeft aan waar we op uit willen komen.</i></p> <p>Noem hier doel 1:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td> </tr> </table> <p>Noem hier doel 2:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td> </tr> </table> <p>Noem hier doel 3:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																						

5. Deep Democracy toepassen bij werken met het groepsplan

In de verschillende fases van het werken met het groepsplan kun je Deep Democracy-werkvormen in de groep gebruiken: bij het verkennen van ideeën en gedachten, bij besluiten nemen en bij evalueren.

Verkennde gesprekken met behulp van Deep Democracy-werkvormen

❖ Check in bij jezelf over waarden

Zit in een kring. Ieder denkt zelf na over de vraag: wat vind ik belangrijk in een klas? Mentor geeft in inleiding een voorbeeld: ik vind **plezier** belangrijk. Ik vind **rust** belangrijk.

❖ Check in met elkaar over waarden

Sta in de kring. Mentor: *Wat vind je belangrijk in een klas? Stap naar voren als je iets wilt zeggen. Stap naar voren als je het herkent, ook al is het maar een beetje. Wat is er verder nog belangrijk? Stap naar voren. Stap weer terug.*

Mentor vat samen aan het einde van de check in: *in deze groep wordt belangrijk gevonden En ook... en ook. Ben ik nog iets vergeten dat wel gezegd is?*

Je kunt deze werkvorm in de groep eventueel doen voorafgaand aan het waardenspel in kleinere groepjes.

❖ Gesprek op voeten over groepsdoelen

Sta in de kring. Mentor: *We hebben gehoord wat we belangrijk vinden in de groep. Wat moeten we doen om dat te bereiken? Dat gaan we bespreken in het gesprek op voeten. Je mag straks zeggen wat volgens jou een **aandachtspunt** is voor deze klas: iets wat we gaan oefenen de komende tijd. Dat heet een doel. Ik doe het voor: **ik vind het belangrijk dat we in deze groep elkaar met rust laten, niet te snel op elkaar reageren. Iedereen moet zich hier op zijn gemak voelen.** Mentor stapt even opzij: ik zal dan vragen: *Wie vindt dat ook, al is het maar een beetje? Kom achter de spreker staan. Iedereen die dat ook vindt, mag dat laten zien door achter jou te gaan staan. Je doet een uitspraak, je stelt geen vragen. Als je wilt reageren, bijvoorbeeld omdat je iets anders vindt, dan stap je na de vorige spreker naar voren. Anderen kunnen achter jou gaan staan. Je mag meerdere dingen vinden. Je mag het met verschillende kanten eens zijn. We zien zo wat we samen de belangrijkste aandachtspunten (doelen) vinden. Als je blijft staan, kan het zijn dat ik even bij je kom vragen hoe jij erover denkt. Als je dat niet wilt, sluit je dan aan bij een groepje.**

❖ **Gesprek op voeten over ‘Wat helpt ons?’** (onderdeel van het groepsplan)

Zie bovenstaande beschrijving. Het onderwerp is hier: Wat gaat ons helpen om doel X te bereiken?

❖ **Gesprek op voeten over successen vieren**

Zie bovenstaande beschrijving. Het onderwerp is hier: hoe gaan we het vieren als we de doelen bereikt hebben?

Besluiten nemen met behulp van Deep Democracy-werkvormen

De besluitvormingsstappen van Deep Democracy kun je gebruiken bij de onderdelen ‘waarden bepalen’ en ‘groepsdoelen’, nadat er in kleine groepen uitkomsten bepaald zijn.

Mentor: We hebben nu een aantal ideeën of gedachten gehoord over We gaan straks stemmen over wat onze waarden worden / over welke doelen we kiezen. Daarvoor hebben we voorstellen nodig om op te stemmen. Denk eens aan alles wat je hebt gehoord of aan wat er uit jouw groepje is gekomen. Welk voorstel wil je doen? (Bijv: welke drie waarden stellen jullie voor met jullie subgroep?)

Mentor schrijft alle voorstellen op het bord.

Nu gaan we stemmen. Je mag X keer stemmen. Laat streepje zetten / hand opsteken.

NB: Als er meerdere groepsdoelen moeten worden gekozen kun je ook meerdere keren laten stemmen. Je kunt ook laten stemmen via bijv. google forms, door vooraf de verzamelde ideeën in te voeren.

De uitkomst is:

Dat is misschien niet wat je zelf precies wilde. Toch kiezen we hiervoor. Denk na: is er voor jou iets nodig om goed mee te kunnen doen met deze uitkomst?

Een aangevuld voorstel kan nu op tafel komen, met behoud van de eerste uitslag. Hier wordt opnieuw over gestemd.

Evalueren met behulp van Deep-Democracy werkvormen: hoe staan we ervoor?

❖ Korte check-in in de mentorles

Mentor noemt een van de groepsdoelen. *Ik ben benieuwd hoe we met elkaar vinden dat het gaat met dit aandachtspunt. Ga straks in hoek 1 (😊😊) staan als je heel tevreden bent. Ga in hoek 2 (😊) staan als je redelijk tevreden bent. Ga in hoek 3 (😐) staan als je niet zo tevreden bent. Ga in hoek 4 (😞😞) staan als je heel ontevreden bent. Maak je keuze. Bedenk waarom je dat vindt. Ik kom zo vragen wie herkent wat er gezegd wordt.*

Dit herkennen kan eventueel in een gesprek op voeten. Je kunt ook alleen de inventarisatie in hoeken doen.

❖ Gesprek op voeten

Zie bovenstaande beschrijving van de stappen in een gesprek-op-voeten. Onderwerp van gesprek is hier:

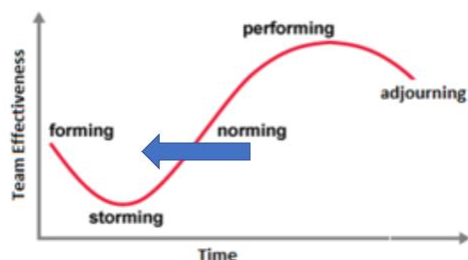
Wat zouden we vooral moeten (blijven) doen om (nog) beter te worden in [doel X]?

6. Tips voor mentoren en docenten

Wees je bewust van je invloed!

In een nieuwe groep – en een groep vormt zich opnieuw zodra er iets in de samenstelling van de groep verandert – zoeken leerlingen veiligheid en duidelijkheid. Ze kijken daarin in eerste instantie naar de formele leider: de docent. De eerste weken van het schooljaar worden de *gouden weken* genoemd, omdat je hier als docententeam een goede basis kunt helpen leggen. Later in het jaar, als de normen en rollen in de groep bepaald zijn, is het lastiger om het proces positief te beïnvloeden.

Dus: laat niet alles aan de groep. Bepaal met elkaar wat belangrijk is. De schoolregels vormen de basis. Noem ze, bekrachtig gewenst gedrag dat je ziet, laat zien dat je het belangrijk vindt, op een positieve manier. Je laat zo de fase van 'norming' niet alleen aan de groep; je haalt deze fase zelf naar voren en oefent invloed uit op het ontstaan van positieve normen.

De eerste dag / dagen

Koopman (2020) geeft adviezen voor een goede, duidelijke en hartelijke start in de mentorklas. Een aantal van deze adviezen is ook van toepassing op de vakles:

1. Wees positief en uitnodigend als mentor. Laat direct zien hoe jij te werk gaat: complimenterend, uitgaand van het positieve, contact makend.
2. Zorg voor een opgeruimd en klaargezet lokaal
3. Zet de stoelen in een kring. Hier zit niemand alleen. Iedereen is gelijk.
4. Start met een kennismakingsvraag die iedereen kan beantwoorden. Bijv: naam en wat doe je in je vrije tijd graag? Vertel ook over jezelf, zet de toon.
5. Stel direct een gezamenlijk doel, bijv. elkaars namen zsm leren kennen, van iedereen twee leuke weetjes kennen, de leukste klas van de school worden, etc.
6. Neem de tijd
7. Neem leiding: laat ongewenst gedrag niet gaan. Corrigeer door te benoemen wat je wel verwacht. Kijk. Waardeer het gewenste gedrag hardop.

Maak waarden en doelen zichtbaar

Laat zien aan leerlingen dat jullie als team de waarden en doelen van de klas belangrijk vinden. Ideeën om te bespreken in het team:

- Waarden en doelen door de leerlingen laten visualiseren bij beeldend werken
- Doelen plastificeren en in de klas op het bord hangen als je de groep lesgeeft
- Ouders informeren over de doelen (zie ouderbrief op volgende pagina; afstemmen met afdelingsleider/coördinator)
- Alle schoolse betrokkenen werken met de groepsdoelen: mentor + vakdocenten + afdelingsleider + leerlingcoördinator.
- Leerlingportfolio: groepsplan is onderdeel, persoonlijke leerdoelen later ook. Portfolio kan terugkomen in gesprek mentor-leerling-ouders.

Geef veel en gerichte feedback: zie het kleinste verschil en merk het op, maak het groot

Denk aan:

- Het erover te hebben in de vaklessen...en dat kan heel klein en kort: "Jullie doel is... wat is jullie doel?" 1 minuut in de lesstart, 1 minuut bij het leseinde: steek je vinger op, wie is het gelukt om.... Hoe is het gelukt om
- Tijdens de les benoemen en te laten benoemen waar het de leerlingen al lukt, al is het maar het begin van de te leren vaardigheid.
- Aan ouders het verschil opmerken
- Bij wiskunde het gemiddelde cijfer uit laten rekenen op de vraag: waar staan jullie nu per doel? Kan ook via google forms.
- 4 keer meer positieve feedback dan negatieve feedback geven op de doelen.

7. Ouders en verzorgers betrekken

Voorbeeldbrief

Beste ouder(s)/verzorger(s),

Belangrijke pijlers van ons onderwijs zijn goede keuzes leren maken en het bevorderen van zelfsturing. Wij willen onze leerlingen leren dat ze zelf en samen invloed hebben op prestaties en leerklimaat. In de brugklassen zijn de leerlingen met de mentor daarom gestart met het bepalen van doelen waaraan zij met elkaar werken. In deze brief lichten wij dit toe.

Werken met groepswaarden en groepsdoelen

De groepsdoelen komen voort uit wat de leerlingen met elkaar belangrijk vinden: de waarden in de groep. Wij stimuleren de leerlingen in de mentor- en vaklessen om actief met elkaar aan de doelen te werken, als groep en individueel. In leerlingbesprekingen bespreken ook de docenten de voortgang en aandachtspunten die zij zien. In de loop van het schooljaar kunnen er doelen worden afgesloten of bijkomen.

De groepsdoelen in de mentorklas

In de klas van uw zoon/dochter hebben de leerlingen de volgende waarden en doelen gekozen om in eerste instantie op te focussen:

De waarden:

De doelen:

-
-
-

Wij stellen het op prijs als u thuis in gesprek gaat met uw zoon of dochter over de groepsdoelen en over wat uw kind hier zelf in kan doen.

Wij hopen u zo voldoende geïnformeerd te hebben. Hebt u vragen? Stelt u ze gerust.

Met vriendelijke groet,

8. Jaarplanning mentoruren

Week	Mentoruur	Activiteit
35 Aug.	Maandag 29 aug.	Boeken ophalen Laptop ophalen
35 Aug.	Dinsdag 30 aug.	Mentordag : <ul style="list-style-type: none">- Introductie en voorstellen van docent en leerlingen en juniorcoaches- Rondleiding door de school

		<ul style="list-style-type: none"> - Uitdelen kluisleutels - Uitdelen magistercodes - Uitleg Office 365. VO Zaanstad.nl - Kennismakingsactiviteiten tussendoor - Het basisrooster bekijken - Benodigdheden voor woensdag 31 aug. bespreken - Gym 1^e les zaal - Whatsapp groep aanmaken
35 Sept.	2 ^e mentoruur	<p>Kennismakingsspel Vragen beantwoorden; boeken controle (schade?)</p> <p>Eerste periode</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De eerste periode is 'voor spek en bonen'. De cijfers tellen niet mee. Waarom? Wat daarna?</i> <p>Pauze en eten</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Pauze en eten = niet vergeten! (aandacht voor, want 1e jaars vergeten nog wel eens hun eten mee te nemen naar het veld, voor LO of ze mogen in de pauze niet meer naar binnen terwijl hun brood in het kluisje ligt).</i> <p>Absentie melden</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Uitleg op welke manier de absentie werkt op school.</i>
36 Sept.	1 ^e mentoruur	<p>Introductie Magister</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wegwijs maken in Magister: rooster + digitale boeken + studiewijzer/bronnen (planners); blijft de eerste periode belangrijk om te herhalen. <p>Slapen op School; programma bespreken</p>
36 Sept.	2 ^e mentoruur	<p>Slapen op School Donderdag 8 september Vrijdag 9 september, na het ontbijt vrij</p>
37	1 ^e mentoruur	Evaluatie slapen op school

Sept.		<p>Plannen en organiseren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lessen plannen & organiseren door Nikki - Les 1 door: Nikki. Assistentie: mentor, juniorcoaches - Gebruik van snelhechter voor planners en belangrijke informatie. <p>To do: Individuele gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i>
37 Sept.	2 ^e mentoruur	<p>Groepsdoelen formeren 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cyclisch denken/handelen – groepsdoelen formeren: gezamenlijk groepsdoelen formeren en deze gedurende het jaar een x aantal keer terug laten komen.
38 Sept.	1 ^e mentoruur	<p>Plannen en organiseren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lessen plannen & organiseren door Nikki - Les 2 door: Nikki. Assistentie: mentor, juniorcoaches - Gebruik van snelhechter voor planners en belangrijke informatie. <p>To do: Individuele gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i>
38 Sept.	2 ^e mentoruur	<p>Presentatie juniorcoaches: 'Whatshappy';</p> <ul style="list-style-type: none"> - Project met klassenwaarden en groepsdoelen - Poster met afspraken gebruik whatsapp maken: groepsplan <p>To do: Individuele gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i> -
39	1 ^e mentoruur	<p>Groepsdoelen formeren 2</p>

Sept.		<ul style="list-style-type: none"> - Cyclisch denken/handelen – groepsdoelen formeren: gezamenlijk groepsdoelen formeren en deze gedurende het jaar een x aantal keer terug laten komen. <p>To do: Cito 0-meting begin schooljaar</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>In september start het zogenoemde Cito Volgsysteem VO met de zogenoemde Toets 0 meting – dit zijn twee dagen in september.</i> <p>To do: Individuele gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i>
39 Sept.	2 ^e mentoruur	<p>Plannen en organiseren</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lessen plannen & organiseren door Nikki - Les 3 door: Nikki. Assistentie: mentor, juniorcoaches - Gebruik van snelhechter voor planners en belangrijke informatie. - <p>To do: Individuele gesprekken</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i>
40 Okt.	1 ^e mentoruur	<p>Groepsdoelen formeren 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cyclisch denken/handelen – groepsdoelen formeren: gezamenlijk groepsdoelen formeren en deze gedurende het jaar een x aantal keer terug laten komen.
40 Okt.	2 ^e mentoruur	<p>Introductie Microsoft Teams</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wegwijs maken in de functie van Microsoft Teams – wat kun je er allemaal mee? - Toezien op inloggen office365, Teams (en Magister). <p>Plannen en organiseren Planner invullen</p>

41 Okt.	1 ^e mentoruur	Veiligheid op school <ul style="list-style-type: none"> - In grote lijnen uitleggen wat je moet doen in een noodgeval. - Zie ook ontruimingspresentatie gemaakt door Sander Luinge
41 Okt.	2 ^e mentoruur	Plannen en organiseren Planner invullen To do: Individuele gesprekken <i>Deze gesprekken zijn ervoor om de leerlingen in een op een gesprek persoonlijk beter te leren kennen. De informatie van het gesprek mag in Magister gezet worden.</i>
41 Okt.	2 ^e mentoruur	
42		Vakantie
43 Okt.	1 ^e mentoruur	Presentatie juniorcoaches: 'Leren leren' Planner invullen
43 Okt.	2 ^e mentoruur	Stand van zaken: groepsdoelen (cyclisch denken) <ul style="list-style-type: none"> - Eerste evaluatie van de groepsdoelen – welke zijn behaald en welke zijn nog aandachtspunten? - Groepsdoelen bijstellen
44 Okt.- Nov.	1 ^e mentoruur	Planner invullen Cyclisch denken/handelen: Je eigen doel op school: Hoe gaat het?
44 Nov.	2 ^e mentoruur	Overgangsnormen <ul style="list-style-type: none"> - In periode 2 al overgangsnorm onder de aandacht brengen, dat is het moment om nog iets te veranderen.
45	1 ^e mentoruur	Planner invullen

Nov.		<p>Cyclisch denken/handelen: Je eigen doel op school: Blik op de toekomst</p>
45 Nov.	2 ^e mentoruur	Planner invullen
46 Nov.	1 ^e mentoruur	<p>Planner invullen</p> <p>Cyclisch denken/handelen: Je eigen doel op school: Waar ga je aan werken?</p>
46 Nov	2 ^e mentoruur	<p>Voorlichting over pesten Presentatie juniorcoaches: een voorlichting over pesten</p> <p>Planner invullen</p>
47 Nov.	1 ^e mentoruur	<p>Planner invullen</p> <p>To do: Leerlingenraad - <i>Leerlingenraad onder de aandacht brengen (november).</i></p>
47 Nov.	2 ^e mentoruur	Planner invullen
48 Nov.- Dec.	1 ^e mentoruur	Planner invullen
48 Dec.	2 ^e mentoruur	Sinterklaasviering
49 Dec.	1 ^e mentoruur	<p>. Gender and Sexuality Alliance (GSA) - De <i>Gender and Sexuality Alliance (GSA)</i> onder de aandacht brengen. In de lijn met Paarse Vrijdag in december en bijbehorende thema dag waarbij alle leerlingen middels de kleur paars.</p>

49 Dec.	2 ^e mentoruur	Planner invullen
50 Dec.	1 ^e mentoruur	Spelregels sociale media en de online lessen binnen OVO <ul style="list-style-type: none"> - Uitleggen van spelregels op sociale media. Dit kan bijvoorbeeld op Microsoft Teams of WhatsApp zijn. - Er zijn via OVO-sociale regels opgesteld – die kun je gebruiken om de les in te vullen. - Gebruik voorbeelden (afbeeldingen en video's) om de regels duidelijk te maken, bij de leerlingen.
50 Dec.	2 ^e mentoruur	Planner invullen
51 Dec.	1 ^e mentoruur	Planner invullen
52 Dec.	2 ^e mentoruur	To do: Kerstviering <ul style="list-style-type: none"> - <i>Samen op school eten met eigen gemaakte hapjes van thuis (Gouden Pollepel).</i>
Mei		To do: Cito 1-meting midden schooljaar. <ul style="list-style-type: none"> - <i>De tweede toetsing van het zogenoemde Cito Volgsysteem VO – de Cito 1-meting – waarin het kennis niveau van de leerling wordt getoetst. Waarschijnlijk midden april twee dagen.</i>
		Stand van zaken: groepsdoelen (cyclisch denken) <ul style="list-style-type: none"> - Tweede en laatste evaluatie van de groepsdoelen – zijn alle doelen behaald? Wat nemen we mee naar het tweede leerjaar?
Juni		To do: Toetsweek eind juni <ul style="list-style-type: none"> - <i>Medio juni is er een afsluitende toetsweek voor de leerling uit leerjaar.</i> - <i>Belangrijk hier door te geven wat ze moeten leren voor die toetsweek (leerstof) en wanneer ze welke toets hebben (toets-rooster).</i>
Juli		Afsluitings evenement <ul style="list-style-type: none"> - <i>Ter afsluiting is er per klas een afsluitingsevenement – dit kan ook in de vorm van een klassenuitje zijn.</i> - <i>Gezamenlijk eten met je mentorklas behoort ook tot de opties.</i>

Bronnen

Engelen, R. van (2015). *Grip op de groep*. ThiemeMeulenhoff: Amersfoort.

Koopman, J. (2020). *Een goede start in jouw mentorklas*. Activiteiten voor positieve groepsvorming in de gouden weken. Uitgeverij Pica.

7.2 Bijlage 2: Vroegsignaleringsdocument

INVULDATUM:
BESPROKEN MET COB OP:

KLAS:
MENTOR:

					nvt nu			DOMEIN										
Il nr	VOORNAAM	tussenv.	ACHTERNAAM	advies PO	CET- Ad	DLE lezen	DLE rekenen	CITO 0	PRESTATIES	WERK- HOUDING	SOCIAAL- EMOTIONEEL	GEZONDHEID	VERZUIM				THUIS EN VRIJE TIJD	STOORNIS/ Leerproblemen
													ZIEK	ONGEORLOOFD	GEORLOOFD			

7.3 Bijlage 3: No Blame methode

No-blame methode:

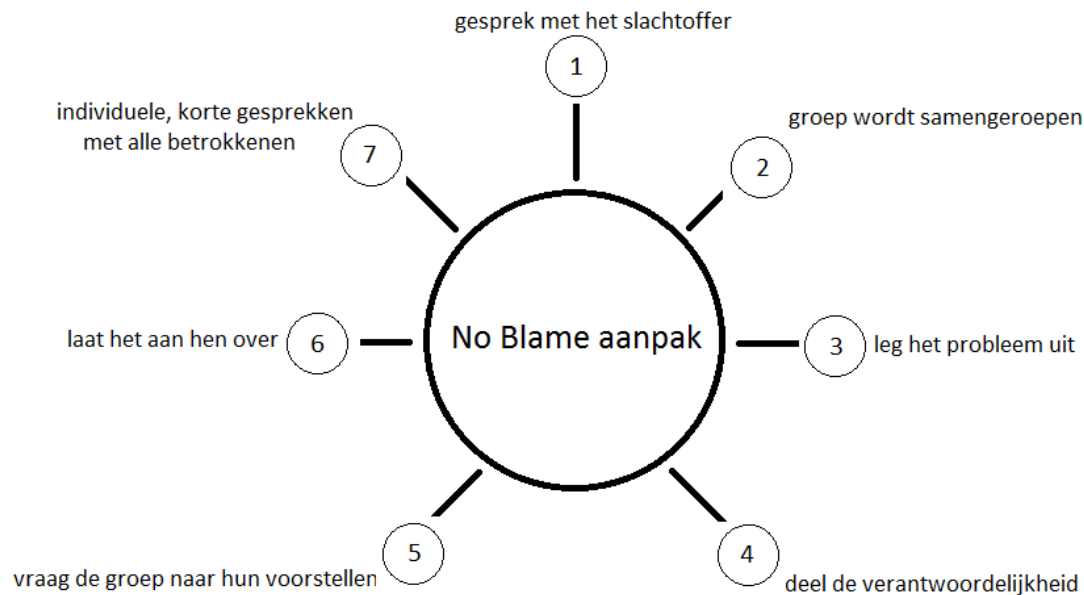
op een niet-beschuldigende manier pesten oplossen

Basisprincipes

- Het pesten moet stoppen
- Iedereen is verantwoordelijk, iedereen heeft invloed
- Niemand wordt gestraft

Pesten is van de groep

- Pester:** heeft leidende rol in het pesten en begint vaak het pesten
- Meeloper:** doet actief mee aan het pesten, begint het pesten meestal niet
- Supporter:** steunt actief het pesten met bijvoorbeeld lachen en aandacht geven aan het pesten, maar pest zelf niet
- Passieve supporter:** steunt het pesten, maar maakt dat niet zichtbaar
- Niet-betrokkene:** steunt het pesten niet, maar gaat het ook niet tegen
- Mogelijke steungever:** keurt het pesten af, maar komt nog niet in actie
- Steungever:** keurt het pesten af en helpt de gepeste
- De gepeste**

7 stappen

1. Gesprek met het slachtoffer

- Wie pest er?
- Wat doet het met de gepeste leerling? Exacte feiten zijn minder belangrijk.
- Bespreken no-blame methode, toestemming vragen en namen ophalen: 6-8 leerlingen.

2. Groep samenroepen

- Groep bestaat uit pesters, meelopers, vrienden en /of positief ingestelde sterke groepsgenoten
- Het slachtoffer is niet aanwezig, want dat kan de probleemoplossende aanpak bemoeilijken: iedereen moet vrijuit kunnen meedenken.

3. Leg het probleem uit

- De begeleider vertelt hoe het slachtoffer zich voelt, zonder details en ja/nee-discussies over beweerde feiten. De situatie is: *X voelt zich ongelukkig. Wisten jullie dat?*
- Vraag of het gevoel herkend wordt: heb je dat ook wel eens gehad?
- Niemand wordt beschuldigd. Mijd de woorden 'pesten', pester.

- Niemand hoeft bang te zijn voor straf op dit moment.
- Er is een probleem dat opgelost moet worden.

4. Verantwoordelijkheid delen

- In een groep is iedereen verantwoordelijk voor hoe anderen zich voelen en iedereen kan eraan meehelpen dat anderen zich prettig voelen. Je hebt altijd invloed.
- Jullie hebben het meeste contact met X. Jullie hebben de meeste invloed.

5. Voorstellen laten formuleren

- *Willen jullie meedenken over oplossingen voor het probleem? Wat zouden jullie kunnen doen? Hoe? 'Niets doen' is ook een positief voorstel.*
- Leerlingen in de groep geven ook tips voor de gepeste. Begeleider complimenteert en vraagt of tips kunnen worden overgebracht aan de leerling.

Let op: de begeleider moedigt aan om oplossingen te bedenken, maar dwingt nergens beloftes af om gedragsveranderingen te laten zien! Begeleider kan de ideeën opschrijven. In 'ik-taal'.

6. Laat het aan hen over

Geef de leerlingen rust, invloed en verantwoordelijkheid:

- Bedankt voor het gesprek en de oplossingen.
- Willen jullie opletten op alles wat er verandert in de komende week, ook al is het maar iets heel kleins?
- Ik spreek jullie dan over een week graag weer om dat te horen van jullie.

7. Evaluatie na een week

Spreek de groepsleden en de gepeste apart. Onderzoek:

- Wat gaat er beter?
- Hoe is het jou gelukt om?
- Ben je tevreden?

Afsluiten of indien nodig herhalen.

7.4 Bijlage 4: Beleidsmaatregelen m.b.t. straffen.

<p>Ontoelaatbaar gedrag tijdens schooltijd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vechten • Drugsgebruik, -bezit, -handel • Wapenbezit • Vandalisme • Discriminatie • Wangedrag • Pesten • Respectloos gedrag jegens medewerkers • Leerling bevuilt het gebouw en/of omgeving 	<p>De leerling of medewerker die signaleert, gaat naar de leerling coördinator en de afdelingsleider. In alle gevallen wordt contact opgenomen met ouders.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Schorsen • Ondersteuning door Brijder • Melding Politie (bij handel) • Verwijzing schoolarts • Voorstel definitieve verwijdering richting bestuur. 	<p>Leerling coördinator, afdelingsleider, directie</p>	<p>Dit betreft maatwerk. Bespreek altijd met de afdelingsleider en of directie alvorens te schorsen. Maatregel wordt in Magister genoteerd.</p>
---	--	--	--	---